Ч. 210 (14.459). Львів, пятниця 18. вересня 1936. Opłata pocztowa opłacona ryczałtem. Рік LVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 504.060, 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Головний Редактор приймає від 11—12 год. перед полуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 5·00 зол., Чвертьрічно 15·00, Піврічно 30·00, Річно 60·00. ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Чехословаччині 30 ч. к. — в усіх прочих краях по 7·50 зол.

Телеф. Редакції: 229-41. Друкарні: 229-26. В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Русифікують Україну.

ВУЛ. ҐЕН. КАМЕНЕВА В КИЇВІ.

(ВУ). „Вісті" з 11. ц. м. пишуть, що школи на Україні приготовляються до т. зв. „днів Пушкіна. Від листопада ц. р. у всіх школах України зачнуться лектури Пушкіна, на підставі спеціяльної програми. Зорганізують теж позашкільну лектуру творів Пушкіна в окремих літературних гуртках, декляматорських гуртках і т. д.

„Комуніст" з 10-го ц. м. подає, що на підставі рішення ради народніх комісарів СССР президія київської міської ради ухвалила назвати вул. Арсенальну, вулицею ген. Каменева.

Конґрес европейських меншин.

ЖЕНЕВА, 17. 9. ПАТ. Вчора відбулося відкриття дванацятого конґресу европейських національних меншин у присутності приблизно 40 делеґатів ріжних національностей і обсерваторів з рамени Ліґи Націй, міжпарляментарної Унії і Товариства Приятелів Ліґи Націй. Нарадами проводить б. словенський посол до італійського парляменту Вільфан. Конґрес пошанував память ґенерального секретаря Евальда Амменде, ініціятора меншинних конґресів. Вчора відбулися два реферати. Один представника німецької меншини в Данії Шмідта-Вадера і другий представника мадярської меншини в Югославії Дака. Темою рефератів були життєві права національних груп в европейських державах.

Невже реконструкція уряду?

У Варшаві кружляють поголоски про здогадну зміну уряду, яка має в найближчих днях наступити. Зміни в уряді вяжуть з поганим станом здоровля премієра ґен. Славой-Складковського. Від довшого часу нездужає він на печінку і вилив жовчі. В останніх днях стан його здоровля сильно погіршився. Премієр Складковський мабуть уступить зі становища премієра і задержить тільки теку міністра внутрішніх справ. Рівночасно прем. Складковський одержить довшу відпустку. В часі відпустки заступатиме його віцеміністер Кавецький. У проводі нового уряду стане мабуть полк. А. Коц. Також міністер справедливости Грабовський мав би уступити. Його заступить мабуть хтось із кол військових правників.

Фарисейські оборонці миру.

МАДРИД, 17. 9. ПАТ. Міністер закордонних справ Альварес дель Вайо, який їде до Женеви як перший еспанський делеґат, заявив журналістам, що еспанський уряд є зовсім певний перемоги. Одинока тайна успіху повстанців крилася в негайнім виступі і раптовнім ділянню. Ця метода завела і це позволило червоним зорганізувати свої сили. Боротьба, що її під цю пору ведуть червоні, не є тільки внутрішньою справою Еспанії, але загально европейською. Кожний, хто це зрозуміє, повинен заявитися за миром або за війною. Еспанський уряд бореться за мир Европи і думає, що має право до помочі усіх чинників, які співпрацюють над півтраною світового миру.

КОМУНІКАТ ЧЕРВОНИХ.

МАДРИД, 17. 9. ПАТ. Міністерство війни проголосило такий комунікат: Червона артилерія бомбардує дальше Овіедо. Члени лівих орґанізацій, які втікли з Сараґосси, оповідають, що повстанці терором здавлюють невдоволення цивільного населення. На фронті Ґвадарама повстанці залишили по битві більше, як 100 трупів.

На північнім фронті літаки збомбардували Овіедо, на араґонськім, біля Сіґуенси пішли червоні 3 км. вперед. На середущім обстрілювала червона артилерія округу Буітрахо. На інших відтинках теж удалося осягнути деякі успіхи.

Блаженні віруючі.

Абісинська делеґація їде до Женеви.

ЛЬОНДОН, 17. 9. ПАТ. Абісинське посольство в Льондоні повідомило, що абісинська делеґація виїде на зібрання Союзу Народів до Женеви в суботу. Вона складатиметься з абісинського посла в Льондоні Мартіна, Льоренца, Течева і професора Ґастона Жезе.

Райтер додає, що абісинська делеґація репрезентуватиме абісинський уряд, що його тимчасовою столицею є Горе. Є мало правдоподібне, щоби Гайле Селясіє поїхав до Женеви.

Участь абісинської делеґації залежатиме від верифікаційного комітету повновластей.

Хрестоносний похід ірляндців.

ЛЬОНДОН, 17. 9. ПАТ. Англійська преса подає, що ірляндських добровольців зорганізував граф Ареляно, що належить до окруження Альфонса XIII. Ареляно працює в тіснім контакті з ген. О' Даффі, провідником ірляндських фашистів.

Думку зорганізувати відділ добровольців на поміч еспанським націоналістам прийняли з одушевленням. Виправу до Еспанії проти червоних уважають ірляндці правдивим хрестоносним походом.

ЛЬОНДОН, 17. 9. ПАТ. Щоденник „Стар" повідомляє, що в урядових колах викликала велике затривоження вістка про намірений виїзд до Еспанії 2.000 ірляндських добровольців, що належать до фашистівської орґанізації ґенерала О' Даффі. Хоч цілу ту справу окутує як найбільша тайна, приїзд ірляндських добровольців, що хочуть боротися по боці еспанських націоналістів, може викликати поважні міжнародні комплікації.

Багато зпосеред добровольців служило в британській армії підчас світової війни. Це старі й досвідчені ветерани, які — на думку щоденника — можуть мати поважний вплив на вислід громадянської війни.

Букарешт і Братислава.

Суть Малої Антанти та значіння останніх подорожей і конференцій її керманичів.

Букарешт, 14. вересня 1936.

Мала Антанта бє вже рекорди нарад... Ледви відбулася в Букарешті відома стріча „короля, реґента та президента" (король Карло рум., реґент Павло югослав. та през. Бенеш чсл.), і потім наради начальників головної булави та зїзди малоантантських журналістів, економістів, парляментаристів, студентів і т. д., і т. д. — аж ось знову наради, цим разом з приводу гостини сербського премієра Стоядіновича.

Ці румунсько-югославянські наради в Букарешті уважали за звичайний „вступ до братиславського конґресу". В дійсности побут югославянського премієра у Букарешті мав ще своє окреме значіння. Істнують питання, які однаково цікавлять Югославію та Румунію, а не торкаються третьої союзниці — Чехословаччини. Згадаймо тільки найважніші: 1) територіяльні домагання спільного сусіда Болгарії, 2) справа будови стратегічного мосту на Дунаю, що лучила би важніші промислові та військові осередки Румунії та Югославії, 3) спільна акція проти розкладової діяльности Комінтерну на Балкані.

Тому не має слушности англійська преса, яка добачує в останній гостині п. Стоядіновича тільки відгомін наглої димісії відомого совітофіла, „залізного" міністра закордонних справ Тітулеска. Адже Стоядінович був запрошений до Букарешту ще весною ц. р. Інша річ, що з своєю подорожею зволікав аж до часу, коли не стало в Букарешті п. Тітулеска, щирого Літвінового приятеля.

Зате париські органи п. Блюма потішають себе цими букарештенськими гостинами, бо добачують в них заперечення „тенденційних відомостей про німецько-югославянське зближення, що їх поширювали ревізіоністичні пресові агенції". А проте югославянська преса, головно офіційальний орган, писаний також у французькій мові, оминає ці „прикрі точки", не будучи всилі заперечити, що всетаки перед місяцем підписано в Білгороді доповнення до попереднього торговельного договору з Німеччиною. Річ іде там про великі замовлення у німецьких фабриках Крупа та про фінансову допомогу, яку приобіцяв Югославії мін. Шахт. Коли дійсно дійшло до тісної, хоча покищо ще тільки економічної співпраці між Берліном та Білгородом, то це лекше зговоритись між Білгородом і Букарештом п. Татареска про деякі з виценазваних справ: передусім щодо спільного фронту супроти Совітів.

Як знаємо, у Білгороді досі нема ще совітського дипломатичного представництва: кружляють дуже вірогідні поголоски, що пп. Таляреску й Антонеску (новий рум. міністер закордонних справ) зупинять темпо, з яким п. Тітулеску штовхав Румунію в обійми Совітів. Залив Румунії совітською пресою та пропаґандивною літературою і платними большевицькими аґентами — це такий безпосередній наслідок „наближення" між Румунією і Совітами, який кожному румунському патріотові мусить дораджувати мерщій тепер „віддалюватись" від такого

сусіда. Не виключено, що югославянський та румунський премієр найшли спільну мову і що до зростаючих впливів Москви у Чехословаччині.

Окрему малоантантську проблему творить зброєння ревізіоністичних держав: Мадярщини та Болгарії. В усіх трьох малоантантських столицях прийшли вже до висновку, що ліком на зброєння мадярів і болгар не є немічна Женева, лише систематичне дозброювання малоантантських військ. Таким робом на шлях зброєневих перегонів вступила вже вся середня Европа, з цілим Балканом включно. У звязку з цим сербський уряд рішив запевнити собі румунську нафту для своєї адрійської фльоти та вже змоторизованої артилерії. Тому не було несподіванкою, що п. Стоядінович підчас свого побуту в Румунії оглянув тутешній нафтовий басен (Прагова), щоб уже на другий тиждень відвідати чеські фабрики Скода.

Розуміється, що в заміну за румунську нафту високої якости та за новітню чехословацьку зброю, Югославія віддячиться сирівцями (мідь!), потрібними чехословацькому та румунському промислові.

Як знаємо, Мала Антанта є доповненням „Великої" так як Балканський Союз став тепер доповненням Малої Антанти. В той спосіб удалося Франції дійти аж на другий кінець Середземного Моря, втягаючи (позичкою!) Грецію у сферу своїх впливів. Був це болючий удар для англійських інтересів над Середземним Морем, але другим кінцем обернувся проти самої Греції, коли через союз із Францією втиснулась до Греції хмара семітських „полпредів", яких робота проявилася дуже швидко: від Тракії до Крети котилась хвиля страйків. Відбудова монархії у Греції реституувала тамошні англійські впливи, — останній тихий переворот ген. Метаксаса спаралізував совітські впливи. Але щоб не трапились якісь несподіванки денебудь інде на Балкані, Англія шукає відповідних оборонних підстав.

Ці місця вибрав тепер сам Едвард VIII., що довший час перебував по дальматійських воєнних пристанях, — не на те, очевидно, щоб оглядати перестарілу фльоту Югославії (ще спадщина Австрії, тепер антикварський крам), або подивляти скромні дарунки югославянської союзниці Франції. Так само непереконливо звучить вістка французької преси, немов „адрійська прогулька короля Едварда є пригадкою для Італії, що заскоро вважає себе володарем Середземного Моря". Багато імовірніше звучить те, що Англія шукала (і найшла) нових пунктів, з яких найлекше булоб стерегти своїх грецьких надбань та вирівняти втрати з Монтре. Бо наслідки Монтре моглиб бути дуже болючі: ось ледви Совіти стали господарями „московського (?!) ставу" (Чорного Моря!), як уже заповідають „куртуазійні" відвідини совітської воєнної фльоти у дарданельських сусідів. Такі забаганки та несподіванки не тільки для Англії невигідні, але й для всіх балканських держав. І тому, коли п. Стоядінович виїздив з Букарешту, сказав один відомий румунський політик: „побачите, що з Братислави поїде серб до Льондону"...

Який же підсумок конференції Малої Антанти у Братиславі?

Чеська преса „приготовила" ці наради своїми клясичними мотивами про економічну та політичну експанзію Німеччини та про ревізіонізм Мадярщини і Польщі. Югославянську пресу непокоїли недавні ще поголоски про можливість реставрації Габсбургів: адже далеко ще до ідилії між сербами і хорватами і недобре булоб хорватам пригадувати старі габсбурські обіцянки!... Знову французька преса, що так голосно „відкрила" уповноваження фон Папена керувати балканською політикою Німеччини (в дійсности п. Папен має вже від 3-ох літ нагляд над німецькими посольствами у Празі, Білгороді, Букарешті та Софії) — із полекшою „витала" малоантантські наради, як сам доказ іствування того державного бльоку.

Зміст нарад відомий: запевнення солідарности, протиревізіоністичні постанови, підкреслення потреби „регіональних порозумінь в рамцях загального миру" і т. д. Актуальними справами були: плян чсл. премієра Годжи заняти спільне становище до справи зміни статуту Ліги Націй, та скасування т. зв. европейської комісії Дунаю. Цей плян у засаді одобрено. Рішено в Женеві спільно противитись проєктам зміни статуту Ліги Націй, „якщо така зміна торкалась би теперішніх кордонів малоантантських держав". Югославія та Чехословаччина рішились піддержати акцію румунського уряду у справі скасування „дунайської комісії", щоби звільнити плавбу від нагляду великих держав. Далі учасники конференції погодились, що напруження міжнародніх відносин може прийти радше при безпосередніх переговорах, як за посередництвом Ліги Націй. Румунія щоби взяла на себе ролю посередниці між Польщею та Чехословаччиною, щоби завернути тих сусідів до їх „добрих взаємин із 1923 р.".

Так само малаб Румунія злекшити відпрження між Югославією та Італією. В заміну за це Югославія спробує зблизити Мадярщину до Румунії, а Чехословаччину до Мадярщини. Знову Чехословаччина, ця ревна союзниця Совітів, бажає переконати Югославію та Румунію про мирні (!) заміри Москви...

І тут переборщив п. Бенеш свої совітські симпатії та пошкодив своїй славі політика-реаліста, коли із запалом заявив (13. IX. 36): „Політикою Совітів є співпраця в Лізі Націй. Москва підписала пакт ненападу — значить Москва [ся] противиться агресивному большевизмові."

Ця одна фраза свідчить вже достаточно про те, що до деяких найсуттєвіших справ підхід членів Малої Антанти — зовсім різний. Тому треба стриматись з оцінкою, яку практичну вартість матиме зізд у Братиславі.

О—ко.

——о——

Зміни у французькій дипльоматії.

ПАРИЖ, 17. 9. ПАТ. На вчорашнім засіданні ради міністрів, при участи міністра торговлі Бастіда, який вернувся до Парижа, міністр внутр. справ Салянгро подиктував комунікат про питання закордонної політики, які рада міністрів розглянула.

На пропозицію міністра закорд. справ Дельбо, устійнили склад нової французької делеґації на 17. засідання Союзу Народів.

Рада міністрів ухвалила, що на місце ґенерального резидента в Мароку Пейрутома буде визначений начальним вождом мароканських військ ґенерал Нобе, а Пейрутом перейде до дипльоматичної служби. Ґенерал Нобе вступив як член до Найвищої воєнної Ради. На внесок міністра Даладіє ґенерала Десірдіса іменувало шефом ґен. штабу летунства.

Салянґро інформував раду міністрів про конфлікт робітників з підприємцями в Ліль. Міністр внутрішніх справ заповів спеціяльний розпорядок про еспанських еміґрантів.

Рада міністрів рішила на пропозицію мін. Дельбо перевести великі зміни в дипльоматії і вислід тих змін подати до прилюдного відома.

Закінчення і білянс
національ-соціялістичного конґресу в Нірнберґу.

Конґрес національ-соціялістичної партії в Нірнберґу закінчився дня 15. ц. м. великою промовою Гітлера, в якій він, підсумовуючи дотеперішні осяги національ-соціялістичної революції та ще раз виказуючи конечність боротьби в комунізмом, закликав німецький нарід до єдности, вірности й жертвенности, щоби забезпечити Німеччині належне їй місце серед культурних народів.

———.

Д-р КОСТЬ ЛЕВИЦЬКИЙ. 8)

Українські політики.

Сильвети наших давніх послів і політичних діячів.

СТЕФАН КАЧАЛА.

Стефан Качала, б. парох у Шельпаках коло Збаража, промовляв уперше в Соймі в дні 27. грудня 1866. р., коли прийшов на чергу звіт едукаційної комісії про Раду Шкільну Краєву.

Наші посли виступали рішуче проти цього закону, бо вважали, що це перший крок до польонізації українського народу. Тоді Стефан Качала намагався в останньому моменті переконати поляків, що освіта може прийматись і розвиватись тільки матірньою мовою народу та виказував шкідливість предложеного краєвого закону. Він закінчив свою промову отсими словами: „Єсьм сином України; нарід український живе, жити хоче і жити буде! Боронимо тільки нашого права, а домагатися того права і боронити його — це есть **святий обовязок кожного доброго українця.** Але польська більшість Галицького Сойму не послухала голосу остороги о. Качали.

Відтак Качала зазначився у нас своїм окремим політичним становищем у 1873. р., коли то при перших безпосередніх виборах до Державної Ради у Відні вибрали його послом до Державної Ради в польській виборчій окрузі Тарнів—Бохнія. Значить: його вибрали поляки, бо він тоді обстоював поміркованну програму федералізму супроти поляків — без нарушення самостійности української народности. („старорусини", що гуртувалися в політичному товаристві „Руска Рада" у Львові, не хотіли поставити його кандидатури на посла до Державної Ради.).

Стефан Качала заступав тоді думку, що піднесення тільки мадярів, німців і поляків не вдержить Австрії і тому хто хоче сильної Австрії, повинен бути за зфедеруванням усіх націй на основі рівноправности. Отся федералістична політика о. Стефана Качали спричинила відкритий лист з Великої України, що вийшов з кругів професора Михайла Драгоманова і появився у „Правді" у Львові.

Самостійне було також становище посла Стефана Качали супроти українських послів у віденському парляменті при нагоді нарад над законом про уладження правних відносин католицької церкви. Стефан Качала був проти цього закону і сказав дня 14. березня 1874. р., що якби цей закон предложено у львівському Соймі, то всі наші посли були би проти нього, але що він виходить з Відня, то вони голосують за ним. Закон буде з Відня, але ті, що станують цей закон виконувати, будуть у Галичині, — а він не хоче, щоб духовенство віддано на самоволю влади в Галичині, бо цей закон стоїть на становищі поліційної держави. Отже Качала обстоював свободу католицької церкви та незалежність нашого духовенства та не вязався тим, чого хоче центральний уряд.

З останніх промов посла Стефана Качали в Галицькому Соймі заслуговують на згадку дві промови: в соймовій сесії з 1878. р. його промова в справі дрібного кредиту для селян хліборобів і для ремісників, щоби рятувати їх від лихварських довгів, і в соймовій сесії з 1881. р. проти субвенції краю на будову інтернату оо. Воскресенців у Львові. Стефан Качала виступив безоглядно проти того інтернату, що мав бути новим замахом на українську молодь, і при цій нагоді розправився він зі всіми атаками поляків на українців. На закид доносів про українську нельояльність він сказав: Чи ми дали причину до бомбардування Львова в 1848. р.? Чи ми висилали Бемів і Дембінських на поміч мадярам, котрі детронізували свого короля та зложили свої прапори у ніг царя Николая?... Колиж поляки хочуть усунути міжнаціональний антагонізм, то мають простий засіб: дати рівноправність та не допускати, щоб езуїти нами колотили.

Після цього він звернувся до польських послів і сказав: Не забувайте, що Україна не кінчиться на Збручі! Свою промову закінчив запитом: Чи хочете здорової згоди, чи гробової? Першу дає рівноправність, другу інтернати. Вибирайте!

Отся промова викликала велике враження в Соймі, але проте польська більшість таки ухвалила краєву підмогу на перевиховання української молоді польськими езуїтами. Одначе вони таки не винародовили нашої молоді, бо життя в нашому народі було сильніше, як сподівались наші опікуни.

Промова посла о. Стефана Качали зробила своїм сміливим тоном одушевлення в краю та й у Львові слідний був підем духа. Наша українська громада вшанувала тоді достойного посла політичним бенкетом у готелі Жоржа у Львові, а українське студентство вислало до нього делеґацію з подякою за оборону прав українського народу. В цій делеґації були: Евген Олесницький, Андрій Чайковський, Володимир Коцовський і я.

Старенький Качала подякував нам за привіт від української молоді та розпитував про організацію і матеріяльні відносини нашого студентства. Він вдався з нами також у розмову про політику і вказав на трудне становище наших послів супроти непримирної постави польської сторони. При кінці сказав, що перед нами стоїть важке завдання роботи між народом, щоб освідомлювати і [illegible]шувати народні маси. У власних силах наша п[illegible]мога.

Це був його заповіт до нас молодих.

Закарпаття.

БУДОВА МОСТІВ І ДОРІҐ НА ЗАКАРПАТТІ.

Минулої неділі відбулася святочна передача населенню новозбудованого мосту на Тисі у громаді Велатин біля Хусту. На відкритті був присутній краєвий президент Розсипаль, що його іменем назвали цей міст. У товаристві Розсипаля був теж радник краєвого уряду інж. Міляш. Міст довгий на 284 м. і є другим щодо величини залізним мостом у Чехословаччині. На першім місці стоїть великий міст на Ельбі біля Авсіґу. Будова мосту тривала 19 місяців і коштувала 2 і пів міліона чеських корон.

Відділ для надзвичайних робіт у краєвім уряді в Ужгороді переводить тепер низку дуже важних реконструкцій державних доріг. У першу чергу усунуть важкі закрути на державній дорозі Кошиці—Яблониця і на відтинку Велика Копаня біля Хусту. Ці дуже важкі й небезпечні серпентини викинуть і вибудують нові дороги. Також відтинок дороги Ужгород—Мукачів біля громад Великий Ліс і Середня буде направлений. Дорога буде частинно бетонована, частинно асфальтована. Виасфальтують також відтинок дороги Вилок—Дальова, який є комунікаційним получченням із Румунією. Крім цього вирівняють вальцями багато доріг і закінчать теж будову відтинку Воловець—Волове у північнім Закарпатті.

КАНАЛ НА ЗАКАРПАТТІ?

Відомий фабрикант обуви Батя написав статті до газет, що треба би конче зробити канал між Підкарпатською Русю й історичними землями. Канал проходив би з Рахова через Ужгород, Братиславу до Оломунця і був би 800 км. довгий. По думці Баті той канал можна збудувати накладом 280 міліонів к.ч. Була би це дуже корисна інвестиція, бо ріжні товари — головно дерево — можна було би спроваджувати із Закарпаття на Мораву дуже дешево. Крім того не лише при будові каналу, але й по скінченні його будови мали би постійний заробіток тисячі людей, що дістають тепер підмогу як безробітні.

ЧЕСЬКА МОВА У ВИДІЛОВИХ ШКОЛАХ.

Навчання української мови в чеських виділових (горожанських) школах не є обовязковим предметом. Зате чеську мову в українських виділових школах форсують усіма способами. Вислідн фатальні, бо в багатьох школах нема відповідних кваліфікованих сил і учні перепадають при вступних іспитах до ґімназії з чеської мови. В дописі до „Українського Слова" (ч. 31 з 10. ц. м.) якийсь дописувач учитель висказує погляд, що чеська мова у виділових школах на Закарпатті зовсім зайва, бо більшість учнів ніколи її не потребуватиме у своїм житті. Якщо мають її вчити, тоді слід дати учеником змогу її добре навчитись.

ТЕАТРАЛЬНЕ ЖИТТЯ.

Члени „Нової Сцени" при філії „Просвіти" в Хусті приступають до дальшої праці. На репертуар „Нової Сцени" складаються такі песи: „Наталка Полтавка", „Маруся Богуславка", „Запорожець за Дунаєм", оперета „Барон Кіммель", „Флірт і кохання", драма „Кріваві перли" і багато інших пес.

ЗІЗД СОЦІЯЛ-ДЕМОКРАТІВ У ХУСТІ.

В суботу 19. ц. м. відбудеться в Хусті VII. звичайний зізд чехословацької соціял-демократичної партії Підкарпатської Руси. На зізд приїде міністер інж. Нечас, який реферуватиме теж про політичні й господарські справи. В неділю 20. ц. м. відбудуться в Хусті маніфестації з приводу приїзду міністра інж. Нечаса. Маніфестації уладжує чехословацька соціял-демократична партія Підкарпатської Руси. Маніфестувати будуть за світовий мир, господарське забезпечення молоді та за поготівлю до оборони народу... На маніфестаційнім вічу в Хусті промовлятиме теж міністер Нечас і сенатор Дундр. Учасники з дальших околиць користуватимуться залізничими знижками.

Ширіть наш часопис!

Кріваві сутички поліції у Грубешівщині.

5 осіб убитих, 3 поліцаї ранені.

ЛЮБЛИН, 17. 9. ПАТ. В кількох селах грубешівського і замойського повітів державні власти ствердили протидержавну діяльність низки агітаторів, що пристосовували у відношенні до місцевого населення безоглядний терор. У звязку з цим в останньому часі відбулися ревізії серед комуністичних діячів. Їх арештовано і передано судовим властям. 16. ц. м. підчас ревізій у селі Зуків на Грубешівщині група бунтарів, бажаючи не допустити до арештування провідника, чинно заатакувала поліційний відділ. До поліції віддали низку стрілів. Кількох поліцаїв ранених. Один із них помер у шпиталі в Замості.

Командант поліційного відділу приказав дати сальву у повітря на знак осторогн, а коли це нічого не помогло і бунтарі далі наступали на поліцію, поліційний відділ у власній обороні стрілив до напасників і пять з них згинуло. Після привернення спокою, влада безпеки арештувала 15 відомих комуністичних агітаторів.

—o—

ВАСИЛЬ ВЕСОЛОВСЬКИЙ.

Жаль за давніми Бережанами.

Коли вїдджаєте до Бережан, бачите став як море. Для мене було це споминюм моря з тих давніх літ, як уперше відкрилося воно моїм очам при вїзді до Абацїї. Навіть нема сміливости описувати цієї окраси міста над Золотою Липою — вже так гарно „розписали" його Труш і Ковжун. Тільки не шукайте їх образів у бережанському касині. Є в домівці цього касина єдиний немилосерний „лубок-кітч", аж очі ріже. Видко, що справді тяжка це справа придбати кілька образків наших мистців, коли стільки їх маємо і коли вони гинуть з голоду!

Чому такі образки повинні бути у касині? Бо касино, себто український клюб у кожному нашому місті (не то окружному, але й повітовому) повинен бути репрезентаційний. Тим більше у Бережанах, де люди по домах у себе не бувають. Злобні кажуть, що бережанці це англійці „першої кляси", бо нікого до хати не впускають. Недурно на кожній фіртці читаєте: „лихі собаки". Але англійці (вибачте за порівняння) саме створили клюби з найбільшим комфортом, де можна проводити весь вільний час по товариськи. З бережанського касина можна навіть уночі втікати над став...

Ще про той став.

23-го серпня відбувалися тут краєві каюкові змагання. Із плавців були учасники змагань у Пуцку; між ними один учасник берлінської Олімпіяди. У плаванні першу нагороду здобув бережанець Туню Бойко, наш чистокровний земляк, що мусів виступати у барвах „Погоні". Хто не вірить, нехай заглянe до спортових звітів. Цікаво, чому наша бережанська молодь маючи такий неоцінений терен як став не зможе зорганізувати своєї спортової дружини.

На старше громадянство може не рахувати. Хоч у Бережанах є яких три сотні емеритів — неабияка громада бездільників. Між ними найдеш неодного „фельшпілера", що користаючи з доброї конюнктури пішов на добре, зовсім незаслужений хліб.

У ярмарковий день бачив я напроти хати, де мешкав, одного у силі віку громадянина, що від досвітку до пізнього вечора стояв при брамі і не пропустив ніодного ґазди з безрогою, ніодної ґаздині з коровою, щоб не розпитати їх „про все". Гадав я, дивлячись на нього, що це урядовий „оглядач худоби" — хлоп як мур, а виявилось, що це... емерит, який так страшно нудиться.

Та може я дивився на це занадто з висока — з Ватикану. „Бережанським Ватиканом" називають місцеві греко-католицьке приходство. Колишній тутешній парох бл. п. Кордуба — людина страшно горда та амбітна, поставив собі палату для суперництва із двором ґрафа Якова Потоцького. І вибудував не кімнати, а салі-гаражі, в які треба би вложити хіба ґрафське майно, щоб можна там мешкати. Ніщо не поможе вам сусідство Раю, з чудовою липовою алеєю, ні сусідство зразково втриманого поетичного цвинтаря серед дерев, піль і тиші.

Славна гарна бережанська околиця — єдина потіха для мешканців, що дуже змінилися за останніх десять літ. Усе тепер тут кінчиться на сплітках і всі „ниви" нашого громадського життя лежать облогом. Нема ні порядної салі — на віча, відчити, концерти та театральні вистави, бо ця стара „Надія" — зовсім безнадійна, така закаправа, що навіть роздягальні для гостей не має, не кажучи вже про те, що ще більше необхідне для зборища кількасот людей. Сидів я на концерті Котка на складанім, розтелепанім кріслі, ввесь час тремтючи, щоб не зіпсувати музичного настрою, коли гепну на долівку.

Все це наслідок недостачі людей, що вміли би справді дещо зорганізувати. Як у деяких інших малих містах емерити та нудярі починають усякі розмови від „гем-гем", так у Бережанах усе починається і кінчається на „бем-бем". Дивлячися на бережанський громадський устрій нагадався мені Калуш — як повний контраст своїм зразковим ладом до теперішніх розхитаних Бережан. Калуш — зорганізувала славна трійця: д-р Іван Курівець, д-р Андрій Кос і о. кан. Володимир Петрушевич. І хоч провідником Калущини був ціле життя д-р Курівець у всіх товариствах головою — слухайте бережанці! — була завсіди інша особа. Чув я в місті і таке, що краще було би, якби послом була завсіди людина з даної округи, звязана з нею, а не далекий гість, але це балачка не тільки Бережан, — тільки загальна, звязана з новою виборчою системою.

Чи вільно згадувати ще досі про славну традицію бережанських організаторів і діячів: о. С. Лепкого, д-ра Ковшевича, д-ра Андрія Чайковського, д-ра Володимира Бачинського, Т. Старуха, І. Пришляка...? Краще і не згадувати, коли дивишся на теперішній маразм.

Щоб підкріпити свою душу, треба йти аж на прощу в Монастирок — до церковці в лісу у прегарній кітловині в селі Лісниках, на ерекціональній бережанській сіножаті. У день Преображення Господнього приходять сюди тисячі прочан із Бережанщини, Рогатинщини, Перемишлянщини

Довкола Еспанії.

СИЛА ПРОПАҐАНДИ.

Не можна навіть сумніватися, що при помочі великих засобів можна формувати „публичну" опінію так, щоб вона проявлялася у бажаних напрямах. Та всеж є деякі межі навіть найдосконалішої пропаганди. Ось, наприклад ще недавно, за абісинського конфлікту, можна було при помочі великої і постійної пропаганди вмовити в більшість англійських виборців, що вони мусять ненавидіти італійців. Нині велика частина англійської преси намагається „переконати" тих самих виборців, що в інтересі Англії лежить перемога лівого людового фронту в Еспанії. Але здається, не так легко буде переконати англійських виборців, що тимсамим вони мусять любити большевиків. Кожномуж ясно, що перемога т. зв. людового фронту мусілаб довести до повної большевизації Еспанії. І згаданій пропаганді в Англії повищо не вдалося зедпати англійську публичну опінію; навпаки, та опінія роздвоїлася на два протилежні табори.

АБІСИНІЯ — МІЖНАРОДНІ ПОЗИЧКИ — ПЕРЕМОГА ЛІВИЦІ В ЕСПАНСЬКИХ ВИБОРАХ.

В часі абісинської війни писав „Файненшел Нюз", що „влада правиці в Еспанії моглаб стати союзницею Італії у середземноморському конфлікті". Те, що сталося на сході Середземного Моря (загроза від Італії англійським інтересам у наслідках італійської перемоги в Абісинії), моглоб повторитися на заході того моря, колиб в Еспанії перемогла правиця. Від вислідку еспанської громадянської війни залежить будучність Ґібральтару та цілого торговельного шляху на Далекий Схід, який вже і так сильно загрожений внаслідок італійської перемоги на другому кінці Середземного Моря. Тому фінансові кола Англії, головно міжнародня льондонська Сіті, думали і в цьому напрямі формували й англійську публичну опінію — що в інтересі Англії лежить перемога лівиці в Еспанії. Про становище і впливи льондонської Сіті свідчить найліпше хочби знову той самий „Файненшел Нюз", який зараз після перемоги людового фронту в еспанських виборах заявив, що тепер Еспанії вже можна дати позичку, „бо нема небезпеки, щоб ліва влада хотіла тої позички вжити на воєнні приготування проти Англії". (Відомо, що вдячна еспанська ліва влада була погодилася навіть створити морські та летунські бази в Еспанії, яких Англія підчас абісинського конфлікту так потребувала).

І дійсно, зараз після перемоги лівих в еспанських виборах, прийшло до суперництва поміж міжнародними банкирськими групами щодо позички лівому еспанському урядові. А поважний англійський тижневик „Дж. К—з Віклі" просто запитує, чи частина англійської позички (40 міл. фунтів) Франції не проховзнула якимись тайними дорогами до Еспанії, та чи нема якогось звязку між муніцією посиланою із загряниці червоному фронтові в Еспанії і нічим не оправданою англійською позичкою (10 міл. фунтів) Совітській Росії? Одно певне, а саме, що мадридська „влада" розпоряджає величезними сумами. Виходить, що інтерес міжнародньої торговлі та міжнародніх позичкодавців сходиться з інтересом англійського народу. Мало хто з нас розуміє, чому саме в інтересі Великої Британії є видати еспанський нарід на поталу інтернаціонально фінансованому комунізмові.

НЕРІШУЧІСТЬ АНГЛІЇ.

У закордонній політиці Англії нема одної лінії у важних конфліктах. Її керманичі: фінансисти, високі урядовці та політики, як недавно в абісинському конфлікті, так і тепер в еспанському, поділили свої ролі або пробують ріжних способів. А те, що остаточно вийшло із нерішучости Англії супроти Італії, може легко повторитися і у справі Еспанії: справа ця може сама вирішитися, без Англії.

Перемога червоної революції довелаб до повного обезсилення Еспанії та розбилаб її на ріжні воюючі між собою частини. Тоді для Англії зниклоб на довший час мариво італійсько-еспанського аліянсу на Середземному Морі. Перемога-ж націоналістів певно довелаб до консолідації Еспанії під якоюсь диктатурою та до згаданого аліянсу Еспанії з Італією, який став би сильною загрозою для англійського середземноморського шляху від Ґібральтару. Ті, що так думають в Англії, є за політикою: ...допомоги людовому фронтові, маючи на ...не давати фінансової та іншої помочі повстанцям, а давати її „червоним", заплющуючи тім очі навіть на те, коли хто постачає ...ний матеріял червоним. — З другої-ж сторони перемога червоних булаб шкідливою для Англії у двох напрямах: вона загально підкопалаб віру і шанси червоної революції в цілій Европі та, головно, довелаб до розділення Европи на два крайньо ворожі бльоки, а це легко довелоб до вибуху нової світової війни. І одно і друге є для Англії крайньо небажане і небезпечне. Бож головний інтерес Англії, яка все ще ... кольосальні матеріяльні трибути із своїх ...вій і кольоній, вимагає миру.

ЗАСАДА НЕВМІШУВАННЯ.

Як у минулому, наприклад за абісинського конфлікту, так ще і тепер схиляється політика Англії у сторону підтримки червоних. ...хочби таку справу як оборона в Англії засади невмішування европейських держав в еспанську громадянську війну. По суті ця засада дає ...які вигоди червоним в Еспанії, бо червоні мають перевагу на морі, куди при всій невтральности урядів можна багато перепачкувати, тоді як націоналісти потребують головно літаків, які годі потайки імпортувати. „Невтральність" добре розуміє Москва і тому так сильно підтримує засаду невмішування та мабуть в цьому напрямі післала відповідні вказівки і до Парижа; бо спеціяльно Москва має безліч можливостей і способів потайки і надалі помагати червоним, головно грішми. Крім того Москва розуміє, що колиб червоним дали отверту поміч з закордону, то це спровокувалоб Італію до безпосередньої інтервенції, а італійська інтервенція булаб під цю пору рішальна. Але чи така політика Англії розумна? А що буде, коли націоналісти всеж виграють? Ті, що таку політику Англії підтримують, упевняють, що на випадок перемоги націоналістів буде можна скоро і легко зм'нити фронт. Та чи справді так? Чи було це можливе після італійської перемоги в Абісинії?

Мала Портуґалія, для якої червона небезпека занадто близька, не дуже то вірить пещірим фразам про невтральність та без усякого фарисейства боронить своєї власної шкіри, явно підтримуючи повстанців.

СПІЗНЕНА ЦИТАТА

Недавно заявив був міністер війни у червоному уряді Еспанії, сеньор Прієто, що „влада" мусить перемогти, бо має кольосальні засоби золота і гроша. „Наскільки Наполеон мав рацію, що перемога у війні є трюмфом гроша, то наша перевага є більш, як очевидна". Це бувало правдою. Але сила гроша не є вже тим, чим була колись. Її вістря перший зломав президент Рузвельт в Америці, а вслід за ним і інші держави (Німеччина, Італія, подекуди Франція, і навіть і уряд Великої Британії — хоч і проти волі льондонської Сіті), визволяючи свою грошеву політику із рук та необмеженої контролі інтернаціональних банкирів. Сила гроша, яка ще донедавна лежала неподільно в руках міжнародньої фінансієри, тепер зломана. В економії народній і світовій настає нова епоха, а вслід за тим заломлюється і вплив тої фінансієри на хід політичної дії народів.

Р. М—кий.

та Підгаєччини. Церковця ця простояла цілі століття і память ще татарське лихоліття. Попри неї йшли бранці з Рогатинщини в турецький полон, — туди йшла й Роксоляна. В останній війні нащадки татарсько-турецьких племен „вічні" союзники турки зробили тут постій, перемінили церковцю на стайню і залишили румовища. Та після війни народ знову як колись масово приходив на „Спаса". Новий бережанський парох о. Е. Бачинський на швидку руку з матеріялу старого та нового відбудував церковцю. Але варт було би відтворити її в давньому вигляді; на щастя залишився рисунок і фотографія давньої будівлі, дуже характеристичної. Вже для тої самої великої скількости прочан, що приходять туди щороку, варт було би відновити церковцю зробити джерело та відгородити цілу площу. Дивне, що знавці старовини досі не поцікавилися іконостасом та образами. У віддалі яких двісті кроків від церковці є величезних розмірів скеля, що зветься „Чортів Камінь". На ньому вирізьблене Розпяття Христа. Єдиний клопіт, що той камінь стоїть на ґрунтах фундації гр. Потоцького. Крайня пора, щоб ціле щорічне відпустове свято мало якусь організацію. Цього року крім бережанської процесії ніякої іншої не було, — навіть із найблизчої громади Лісник не зявилася. Варт було би теж замісць пускати пройдисвітів із своїм крамом, притягти представників якогось нашого товариства — хоч би св. Андрея — з гарними книжками.

Требаж числитися з тим, що народ від віків на Спаса ходить до Монастирка і буде туди далі ходити. На жаль, ніхто цим явищем досі не зацікавився.

Архиєпархіяльні вісти.

Доїзджаючими сотрудниками назначені: 1. Басляцинський Степан, капелян монастиря СС. Василіянок у Підмихайлівцях, в Журові бурштинського деканату. 2. Зірчак Василь, катехит у Роздолі, в Роздолі миколаївського деканату. 3. Давидович Василь, завідатель Павлова, в Нестаничах радехівського деканату. 4. Ласовський Вячеслав, катехит у Галичі, в Галичі. 5. Левицький Константин, завідатель Гозієва, в Підбережі болехівського деканату. 6. Мулярчук Микола, сотрудник у Заплитові ярчівського деканату, в Грибовичах тогож деканату. 7. Содомора Олександер, завідатель Вирова струмило-камінецького деканату, в Якимові милятинського деканату.

Рукоположені: 1. Андрушко Володимир Степан. 2. Антонович Евгей. 3. Бялецький Роман. 4. Василик Степан. 5. Зарицький Олексій. 6. Кулак Степан. 7. Нехай Іван. 8. Поточняк Антін. 9. Теленько Володимир.

Померли:

1. **Токар Іван,** найкращий на цілу Архиєпархію світський місіонар, почесний крилошанин Митрополичої Капітули і радник Митрополичої Консисторії, вислужений декан і парох Підгаєць, ювилят і член посмертного фонду, помер 3. травня у 82-му році життя і 59-му священства. — 2. **Лопатинський Евген,** завідатель Каменя рожнітівського деканату і член посмертного фонду, помер 3. травня у 43-му році життя й 11-му священства. — 3. **Громницький Евген,** вислужений катехит середніх державних і рідношкільних шкіл та радник Митрополичої Консисторії, помер 5. травня у 73-му році життя і 45-му священства. — 4. **Целевич Антін,** наділений правом уживання пояса й колпака фіолетної краски, довголітній парох Лозини яніського деканату, член посмертного фонду, ювилят, помер 5. червня в 74-му році життя і 51-му священства. — 5. **Світенький Михайло,** почесний радник Митрополичої Консисторії, наділений правом уживання пояса й колпака фіолетної краски, довголітній парох Ладичина, микулинецького деканату, ювилят, помер 15. червня в 78-му році життя і 52-му священства.

Лугова Орґанізація

у Старосамбірщині.

Перше лугове гніздо Старосамбірщини заложено в Лужку Горішньому в червні 1935-го року. До кінця 1935-го року заложено лугові гнізда в Лаврові, Топільниці, Нанчілці, Плоскім і Лопушанці; в останньому році гнізда в Старому Самборі, Лінинці, Вицьові, Сушиці і Ґалівці.

У літньому сезоні 1935-го року лугове життя Старосамбірщини назверх виявилося тільки у двох фестинах: в Лужку Гор. і в Старому Самборі. Впривязали „Луги" з Лужка Гор. і Лаврова. Весною ц. р. на одній з лугових анкет рішено, що кожне лугове гніздо Старосамбірщини улаштує в цьогорічному літньому сезоні у своїй місцевості луговий фестин-попис, у якому візьмуть участь усі гнізда.

Такі збірні фестини-пописи відбулися: 12-го липня в Лужку Гор.; 19-го липня в Нанчілці; 26-го липня в Плоскім: 2-го серпня в Сушиці; 16-го серпня в Стрільбичах; 19-го серпня в Лужку Гор. (фестин лугових доростів); 23-го серпня в Лінинці; 28-го серпня мав відбутися в Топільниці, але влада не дала дозволу; 30-го серпня в Ст. Самборі і вкінці 13-го ц. м. рівночасно в Топільниці й Лаврові.

Осередком цих збірних фестинів був збірний луговий фестин-попис у Старому Самборі 30-го серпня. Взяло в ньому участь 250 луговиків і луговичок. Прибув на цей фестин теж делегат „Великого Лугу", заст. голови м-р Федорчак. Його прегарна, пелка, жовнірська промова залишила у луговиків дуже сильне враження. Крім цього на рахунок активности „Лугів" Старосамбірщини треба записати в немалій мірі „День жінки" в Старому Самборі (6-го ц. м.), що на нього „Луги" прибули зорґанізовано і взяли на себе удержання ладу та спокою на святі.

Цей рік — це перші кроки лугової орґанізації у Старосамбірщині. За цей час зроблено передовсім оське: поставлено сильну основу під дальшу працю; розбуджено зацікавлення для лугової орґанізації серед найширшого загалу старосамбірського громадянства; зліквідовано спроби анархічних елементів підірвати добру славу „Лугу". Із стадії першого ломання ледів рівнодушности і першого творення гурта активних піонірів переходить тепер лугова орґанізація Старосамбірщини в стадію властивої внутрішньо-орґанізаційної праці. — Віримо, що старосамбірська лугова орґанізація не звільнить розмаху дотеперішнього розвитку і на будуче та виконає цю велику місію, яку вона повинна виконати у наших заспаних і комунізмом затроєних горах.

Я. Т.

Єпископ І. Бучко проти антисемітизму.

У „Хвилі" з 17. ц. м. появилася довга розмова п. Шимона Шпунда з Преосв. еп. о. д-ром І. Бучком. Само інтерв'ю попереджене ентузіястичним вступом під адресою Преосв. І. Бучка та атмосфери, в якій велась розмова... „...У затишній самотні бібліотечного сальону, у санктуаріюм робітні в одному з будинків Капітули на пл. св. Юра, увагляднюється і яскраво випливає всемогуча думка, що останньою вчечею тих, які надто суворо відчули невдачі життя, — є Любов Ближнього..." Мериторично — Преосв. Бучко висловився надзвичайно різко проти всяких проявів антисемітизму, ба навіть задеклярував себе виразно, як симпатик жидів: висловив свій подив і для Талмуду і для спадщини Теодора Герцля і для жидівської культури.

Причину „терпінь і переслідувань жидів" (так звучало перше питання) бачить Преосв. Бучко „здебільша у злобно розсіваних нісенітницях із прозорою метою. Бо кирмашники гадають, що топчучи і принижуючи ближніх — тим самим зможуть виницити і зміцнити себе..." Еп. Бучко не погоджується з закидами щодо масової участи жидів у комуністичному русі і подекуди виправдує жидів-комуністів історичними й суспільно-економічними моментами. Твердить, що „вглянувши глибше в ту матерію, треба признати, що жид з природи річи не тільки не сприяє, але навпаки, осуджує комунізм. Цей факт випливає з жидівського індивідуалізму". Винуватців радить карати судом, а не скидати на все жидівство вину одиниць.

Щодо господарського бойкоту, то „купувати може остаточно кожний по своїй волі, отже, у кого кому до вподоби. Але стояти з палкою чи нетардою під крамницею ближнього і бити чи калічити тих, що входять туди чи виходять — це варварство з гіршим підложжям, ніж звірячість". Боротьбу з антисемітизмом уважає „боротьбою з антихристіянізмом", боротьбою в „обороні християнізму". „Антисемітизм є антихристіянізмом. Я особисто в усіх моїх проповідях перестерігав набожних перед антисемітизмом, який може довести до деправації і зобріханости також супроти підставових тез Нового Завіту". Теперішні прояви антисемітизму по селах еп. Бучко вважає „проминаючим обявом. Гадаю, що за кулісами нападів діє пружина антисемітської агітації. Сам сільський нарід, сам поневіряний і терплячий, є надзвичайно добродушний... Осуджую ті каригідні вибрики і важко дітким сільським жидам висловлюю своє співчуття..." Власну симпатію до жидів пояснює еп. Бучко частими зустрічами з жидами, почнаючи від сільської народньої школи у Германові к. Винник, та пізнішими студіями жидівських книг. Оповідає про своє зворушення, коли жиди витають Преосвященного гебрайською мовою з нагоди його візитацій. „Вже з чисто людських мотивів не можу бути антисемітом, а щож казати — зі становища християнського душпастирства? Людцям, які не розуміють, що таке любов ближнього, слід перевести це в тім сенсі (для них безумовно більш зрозумілім), що до будови чогось потрібний інжинір, а завалити зуміє кожна свиня..."

Преосвященний осуджує гітлеризм, вказуючи такі його прояви, як неопоганизм та палення книжок. Є певний, що „антисемітизм не переломить вічнотревалого народу з 3.500-літньою культурою, повною терпінь і безупинних болів..."

о. О. ПРИСТАЙ. 97)

В АМЕРИКАНСЬКОМУ ВАВИЛОНІ.

При кінці треба згадати ще про громадське значіння вистави для самих українців. Це була справа, яка обєднала довкола себе до спільної праці ріжні громадські групи в Америці. Те саме було в краю, де до співпраці у виставовім комітеті обєдналися майже всі господарські і культурно-освітні установи. Помагала активно виставі українська еміграція в Чехословаччині, Франції, Канаді, Бразилії й Аргентині. Ріжні установи і приватні особи довірили багато цінних предметів для ужитку на виставі безкорисно і без ніякого забезпечення на те, щоб причинитись до успіху вистави.

Український Тиждень дав винятнкову нагоду переконатися, яке сильне почуття звязку із краєм і приналежности до української нації живе ще в нашій еміграції. Не зважаючи на тяжку економічну кризу, до українського павільону зїхались наші люди з найдальших кінців Америки і Канади, лише на те, щоб подивитись на власну хату на світовій виставі і пережити кілька хвилин вдоволення від спільного успіху. Український Тиждень це був правдивий тріюмф української еміграції.

Тих кілька завваг про виставу я подаю не від імени Корпорації Світової Вистави в Шикаго, а радше як представника краєвих установ. Від їх імени я хочу подякувати американській еміграції за підтримку, яку край знайшов при влаштуванні вистави. Рік 1933. показав нам виразно, що українська еміграція це активний і сконсолідований чинник в українському житті. Вертаюся до краю з почуттям великого вдоволення з тої живучости нашої еміграції, якої я була свідком за час вистави, і те моє спостереження я хочу передати українському громадянству на рідній землі.

На українській еміграції тяжить велике завдання дати помічну руку її запропащеній батьківщині. Це завдання еміграція розуміє добре і вона старалася здавна підтримувати братів у рідному краю морально. У матеріяльній підтримці вистава показала, що еміграція шукає у своїй акції для рідного краю нових шляхів, які мають перед собою велику будучність. Дотеперішня допомога краєві проявлялася головно в матеріяльній підтримці родин еміґрантів або громадських установ. Ця поміч хоч яка цінна, має все доривковий, тимчасовий характер. Крім того при змінених господарських обставинах в Америці еміграція щораз менше може проявляти таку поміч.

Тривкішим способом допомоги краєві є, замісць посилати допомогу, дати змогу заробітку ширшим масам українського громадянства. А можливість заробітку можна дати організацією збуту краєвих виробів на закордонному ринку, а також допомогу продукційній кооперації у краю. Коли еміграція не може помогти краєві безпосередньо, то може купувати краєві вироби і знаходити для них збут. Може закладати підприємства, які моглиб збувати краєві вироби, може вишукувати чужих підприємців, які зацікавились би нашими народніми виробами. Така поміч може бути постійна і навіть дуже видатна. Вона підтримає змагання нашого народу до економічної незалежности на своїй землі.

Вертаючись до краю, передаю цією дорогою поздоровлення всім організаціям, громадам, а також окремим громадянам, з якими мені доведелося працювати за час мого побуту в Америці. Зокрема дякую за вдатну поміч в справі центральним українським установам: Українському Народньому Союзові, Українському Робітничому Союзові, а цілій українській пресі за активну і живу прихильність.

Свого часу дуже багато говорили і писали про Українську Світову Виставу в Шикаго. Це було зовсім правильно, бо перший раз у нашій історії взяли ми тоді участь у такім кольосальнім підприємстві всесвітнього характеру. Наш виступ увінчався там справді надзвичайним успіхом, якого навіть у сні тяжко було сподіватися. Ми якслід зарепрезентували себе перед цілим світом, як зріла, культурна нація, що має повне право на свою державну самостійність.

Тимбільше дивно воно, що цій справі не присвятили в нас досіль суцільного твору, де булиб докладно та всесторонньо описані всі підготовні праці до нашої, першої Світової Вистави і ввесь її хід. Такий твір мав би, крім історичного, теж велике національно-дидактичне значіння для нас і дальших поколінь.

Щоправда, недавно довідався я, що д-р Степанківський зобовязався написати історію Українського Павільону на Всесвітній Виставі в Шикаго і на цю ціль уже був дістав значну суму грошей. Одначе свого зобовязання він чомусь не виконав.

Те все, що вдалося мені зібрати і я подав тут, ніяк не може бути повним оглядом Української Світової Вистави. До цього я навіть не маю претенсії. Ось тими фрагментами, що я старався їх змонтувати в одну цілість хочу дати лише загальний огляд головних фактів, а враз з тим і деякий матеріял для майбутнього історика.

Нашого успіху на Всесвітній Виставі в 1933. році ми не повинні забути і він не сміє розгубитись у ході нових подій нашого життя. Його конче треба утривалити, бо цей небуденний успіх має бути нам заохотою до дальших національних досягнень.

У Шикаго світ пізнав високу українську культуру та вельми прихильно висловився про неї і взагалі про всі наші придбання. Ми приєднали собі на Всесвітній Виставі багато впливових приятелів серед чужинців. А мобілізацією майже всіх громадянських сил для підготови участи в цій Виставі склали ми з успіхом іспит національної орґанізованости. Хоч і були недомагання, зрештою зовсім зрозумілі в наших невідрадних умовинах, але всеж осягнули ми намічену мету. Завдяки посвяті й невсипущій праці одиниць та завдяки незломній вірі і щедрій жертволюбности громадянства Українська Світова Вистава в Шикаго увійде в нашу історію, як один з великих і тріюмфальних осягів Української Нації.

(Кінець).

„Приєднюється цілком до заяв кардиналів Фавльгабера та Інніцера в обороні жидів, бо „вони кермувалися засадами Євангелія“. Так само дивується кампанії у оправі ритуального зарізу, протиставляючи здогадним терпінням звірят — іюбої студентів-жидів. Співчуває жидівським сіоністом і їхнім ідеї: „Вірю, що жидам належиться їх держава і що вони її напевне здобудуть собі, бо їх боротьба є гуманітарною боротьбою, а гуманітарцям вимагає, щоб кожний нарід мав свою державу“. Хасидизм уважає еп. Бучко теж „великою силою, яка причиняється до того, що звязує жидів з традицією, тим самим рятуючи жидівство...“

На прощання еп. Бучко прощав свого жидівського гостя бажанням з приводу жидівських свят Нового Року: „щоби Бог уможливив жидам осягнути добро і щастя повної відбудови власної батьківщини — амінь“.

В еспанському кітлі.

НІМЕЦЬКІ ЛЕТУНИ У НАЦІОНАЛЬНІЙ АРМІЇ.

ПАРИЖ, 17. 9. ПАТ. Авас повідомляє з Ню Йорку: Кореспондент „Нюйорк Таймс“-а описує, в який спосіб з нараженням життя вспів він передертися до націоналістичної летунської бази в Касерес. Він стверджує, що німецькі летуни зовсім зреорганізували летунський майдан. Вони не носять навіть еспанських одностроїв. Кореспондент начислив 10 бомбових і 7 мисливських літаків німецької конструкції. Всі ті літаки пільотують німецькі залоги. Кореспондент був свідком як ці літаки стартували до летунського нападу на Мадрид.

УСПІХИ НАЦІОНАЛІСТИЧНИХ ВІЙСЬК.

СЕВІЛЛЯ, 17. 9. ПАТ. Колюмна під командою отамана Каралеса та відділи під проводом полк. Валера заняли місцевости Панарубія і Ітабік. Під Овієдом урядові війська потерпіли поважну поразку. Націоналісти взяли багато полонених. Націоналістична кавалерія перемогла червоних у сутичці під Ґвадаляхара.

Радіостація в Сан Себастіян вже направлена й почала надавати комунікати національних військ. Згідно з інформаціями з національних кол під Сан Себастіяном боролися по боці червоних численні чужинці: 50 німців, 45 французів і 18 італійців.

На фронті Сараґосси велися в середу запеклі бої на баґнети. Під Талявера націоналістичні війська заняли знову долину Тієтар.

У Барсельоні розстріляли червоні 5 старшин, підозрілих у контакті з націоналістами. У Тарраґоні розстріляли червоні ґенерала Кастро. Підчас наступу на Сан Себастіян мала згинути дружина філяндського консуля. Червоні війська мали розстріляти перед покиненням міста 350 закладників.

ЗАПОВІДЬ ВИРІШНИХ БОЇВ.

РАВАТ, 17. 9. ПАТ. Націон. військові кола потверджують здобуття Ронда. В Астурії національні війська виконали кілька наступів на баґнети. Націоналісти ідуть скоро вперед і слід сподіватися швидкого наступу на Більбао. В районі Ґвадаляда велися сильні бої. У висліді цих боїв повстанці зблизилися до воріт Сіґуенси.

Ген. Франко повідомляє про сильну акцію на всіх фронтах та заповідає здобуття Толеда, де в останніх днях червоні стратили 3.000 вбитих.

ВІЙСЬКОВЕ ВІНЧАННЯ.

БАРСЕЛЬОНА, 17. 9. ПАТ. Багато міліціонерів жениться перед віїздом на фронт. Вінчають їх команданти касарень, а на фронті сотники

СТУДЕНТСЬКІ СПРАВИ.

Вписи до високих шкіл у Кракові.

Виділ Української Студ. Громади в Кракові повідомляє. що вписи на всі факультети Ягайлонського Університету (лікарського, фільософії, права, рільництва, фермації Фізичного Виховання, дворічного Городничого Курсу й однорічного Копеpативного Курсу) і до Вищої Торговельної Школи в Кракові відбуватимуться від дня 21. 9. до 3. 10. ц. р. включно. Виклади починаються 5. 10. Подання на фермацію можна вносити ще до дня 20. 9. На медицину і Фіз. Виховання за пізно. При вписах ново-вступаючі мають предложити: 1) свідоцтво уродження, 2) свідоцтво зрілости, 3) посвідку лікарських оглядин, 4) свід. моральности, якщо була перерва в студіях, потверджене політичною владою. 5) військовий документ, 6) карту індивідуальну і дві карти вписові, що їх можна набути в університеті, 7) три світлини легітимаційного формату. Ті, що переносяться з іншого наукового заведення, мусять предложити свідоцтво відходу. Лікарські оглядини тривають від дня 10. 9.—30. 9. на лікарській клініці, вул: Коперника 15, по зложенні 4 зол.

Вступні іспити на медицину відбуваються від дня 19. 9. Оплати в Ягайл. Університеті такі: 1) вписове 30 зол., 2) маніпуляційна оплата 10 зол., 3) річна оплата 200 зол., все те платне засаднично з початком акад. року. Одначе незаможні по предложенні свід. убожеств можуть дістати розложення її на дві рати, або відрочення на кілька літ. Друки свідоцтв незаможности набувати в університеті. Вписове на Городничому Курсі 30 зол., річна оплата 180 зол., платні в трьох ратах; на Кооперативному Курсі: вписове 15 зол., річна оплата 75 зол., платні також у трьох ратах. На ці два курси можуть вписуватися також абсольвентки і — (ти) семинарій. У Вищій Торговельній Школі: вписове 25 зол., річна оплата 400 зол., платні місячними ратами і 6 зол. за іспит кожного предмету в кінцем акад. року.

За докладнішими інформаціями звертатися до Української Студ. Громади в Кракові, Ягайлонський Університет.

—o—

З фільмової хроніки.

На IV-ій міжнародній фільмовій виставі у Венеції незаперечними переможцями вийшли німці. Чашу Мусолінія дістала фільма Люіса Тренкера „Цісар з Каліфорнії“. Крім цього німецьке фільмове виробництво дістало ще дві дальші нагороди і пять медалів. За найкращу документарну фільму про олімпійські зимові гри признали „Молодь світа“, а музичну „Останній акорд“. Крім цього дістали медалі фільми „Аве Марія“ та „Зрадник“ і культурно-наукові фільми „Небесний металь“, „Море западається“ та „Камера іде“. Таким робом Німеччина дістала якнайбільшу скількість фільмових нагород.

З інших народів за найкращу режисуру дістав нагороду Фейдер за франц. фільму „Розумні жінки“. За найкращу артистку признали Анна-белю за її гру у фільмі „Від вечора до ранку“, за найкращого артиста Муні в американській фільмі „Життя Пастера“, за найкращий фотографічний твір британську фільму „Тудорська рожа“, за найкращу соціяльно-політичну фільму „Похід героїв“ — італійську, за найкращу наукову „Погляд у глиб моря“ — фільму Мусолінія.

Українське совітське фільмове виробництво ставить тепер „Тому Соєра“, Марка Твейна. Дніпро представляє там Міссісіпі. Ця повість така відома серед української совітської дітвори, що тисячі дітей облятало „кінофірму“ з бажанням відограти головних героїв. Дирекція вибрала шістьох найкращих. Марка Твейна читають по школах як улюбленого автора поруч Діккенса.

З НОВИНОК БЕРЛІНСЬКОГО ФІЛЬМОВОГО ЕКРАНУ.

„Аве Марія“.

Ця премієра Фільмового Синдикату в паласі Уфи у Берліні дала привід до дискусії, чи не краще розсилати радіоконцерти славних солістів, замісць одягати сольові виступи, в даним випадку Джілі, в фільмову дію, що все одно не вийде природно. Тим більше, що саме Джілі як актор мало рухливий і не дуже темпераментний. Справді може й неприродно в цілости, що він співає в усіх можливих ситуаціях: чи дитині на сон, чи висліпувати жаль чи любовне щастя, чи розторощити невірну любку, чи тим облегшити фізичні й душевні терпіння. Але поодинокі сцени зовсім природні й гарно виконані. На шляху від абсолютної музики через словний вираз почувань до згармонізування співу з переживанням у рамцях зовнішньої дії зростає конкретність образів і сила впливу на щораз більше коло слухачів.

Зрештою не надзвичайна є дія в порівнанні з високим рівнем співу Джілі; без цієї конкуренції вона зовсім гарна. Катерина Надь дуже добре грає переміну „париського серденька“ з підозрілого бару та з „марленівськими“ словами, яка вдаючи невинну дівчину впливає на славного співака, нещасливого після смерти своєї нареченої. Знаменитий є Г. Паульзен як її „коцур“, нахабний і цинічний, але не без людяности. Сам Джілі має сильний виступ, коли граючи в III. дії Травіяти кидає слова погорди своїй партнерці на сцені, а здемаскованій любці в льожі. Поза тим, хоч нерухливий і з удаваною ломаною німецькою вимовою, то краще підходить під той відомий в Італії тип глибоко людяних і добрих, хоч на перший погляд звичайних людей — продукт старої культури. У співі він блискучий.

Режисерія має добрі моменти, найсильніше в горячкових днях Кльодети Надь у шпиталі, з швидким чергуваням світлих і ясних контрастів аж до фортісіма у самовбивчім пориві. Кінцеве „Аве Марія“ зливає в релігійнім патосі все в гармонійний настрій. На публику це діє: ваша розмальована сусідка що хвилини обтирає очі, не одно в дії її, очевидно близьке, але й далеке, бо в житті відродження душі й такого „гепі енду“ не купить і ціною самовбивчого скоку. Як тут рівняти радіо із фрагментами невидних співаків? Немало шабльону в будові фільмової дії, правда, є й багато краси в її виконанні, хоч найбільше у співі.

—o—

НЕ БУДЕ ЗМІНИ УРЯДУ.

Варшавський „Курієр Червоний“ повідомляє, що міродатні чинники дали йому повновласть заперечити усі вістки про зміну уряду.

—o—

СОВІТСЬКІ МАНЕВРИ НА УКРАЇНІ.

З Риги повідомляють, що до Києва прибули совітські маршали Ворошилов і Будьонний в окруженні вищих старшин. Привітали їх на двірці представники комуністичної партії України і представники „українського уряду“. Совітські „командіри“ приїхали на Україну, щоби взяти участь у маневрах київської і харківської воєнної округи. Перед двірцем промовляв Ворошилов про силу армії та про її боєздатність. Його промову передавали голосники по цілім місті.

Управнення системи льосування для льотерійних грачів.

Перед кожною льотерією, що почнеться, Генеральна Дирекція Державної Льотерії дістає велику скількість запитів про адреси колекторів, у яких знаходиться дане число льосу. Дотепер технічне бюро Дирекції вказувало листовно такі адреси. Через велику скількість цього роду листів, нераз відповіді спізнювалися, крім цього грач дістаючи відповіди з Дирекції платив кошти письма до колектора.

Від тепер Дирекція буде спрямовувати запити безпосередньо до відповідних колекторів, з дорученням обслужити автора листа, а це приспішить обслугу і заощадить кошти грачів.

Розуміється, що цю систему можна застосувати лише у випадку, коли запит торкається одного числа. Отже у власному інтересі грачів лежить не обтяжувати запити зайвою скількістю чисел і назвати тільки те число, якого хто домагається.

Новинки.

— **Маслосоюз** повідомляє, що з огляду на великий гуртовий збут птиці, є в можности продавати биту птицю дешевше теж на місцевому ринку і обнизив ціни до небувалих досі меж. Просимо зайти до крамниці М. С. на Костюшка 1а і переконатися. 14/94 1—2

— **Василь Гресяк** веде далі свою кравецьку робітню при вул. Сикстуській ч. 23, у подвірю, III. сходи, I. поверх. 2618 6-20

— **Кооператива „Українське Народнє Мистецтво" та адміністрація „Нової Хати"** перенесли свої бюра з Ринку 39. на вул. Ходкевича 9, I. п., ч. телеф. 294-73. 2730 2—3

— **Товариство Українських Студентів Права** „Правнича Громада" у Львові повідомляє, що має затверджений статут університетською владою і починає правильну самостійну діяльність. Інформації у справі вписів на виділ права можна дістати щоденно від год. 10—11 в домівці при вул. Чарнецького 26, II. п. (ганок). Про речинець Загальних Зборів, на які повинні явитися всі українські студенти-правники — повідомимо в пресі. 2734

— **Старшина Кружка Р. Ш. ім. Ганни Барвінок** подає Шановному Громадянству до відома, що за її стараннями виголосить п. ред. Юра Шкрумеляк відчит під з. „У широкому світі" (Вражіння з подорожі) — в суботу 19. вересня ц. р. в год. 18-ій (год. 6-та попол.) в „Українській Бесіді" при вул. Рутовського 22. Тема відчиту незвичайно цікава. 2731

Осторога.

Просимо все громадянство не давати ніяких жертв Шнайхерові Іванові і Дзвінському Олександрові з Львова, бо вони вже не мають права збірати жертв ані продавати цеголок на будову церкви і захоронки на Знесінню Новім. Про всякі надужиття просимо негайно повідомити гр. кат. парох. уряд на Знесінню п. Львів 24.

Комітет будови Церкви і Захоронки „Рідної Школи" у Знесінню Новім.

2736

— **Президія Повітового Народнього Комітету Львівщини** пригадує, що заповіджене на день 25. ц. м. засідання членів П. Н. К. й українських радних Повітової Самоуправи львівського повіту відбудеться точно в означеному часі (в год. 11-ій передполуднем) у Краєвій Народній Канцелярії, вул. Підвалля ч. 7, III. пов., з тим самим порядком нарад. — **За Президію**: о. Р. Ганас, заст. голови, I. Лисий, секретар.

— **Зїзд фізиків Польщі.** У Львові відбудеться від 28. вересня до 2. жовтня ц. р. зїзд фізиків Польщі. Між зголошеними учасниками зїзду подибуємо прізвища двох українських дослідників-фізиків: д-ра **Андрія Ластовецького** та д-ра **Зенона Храпливого**, які виголосять на зїзді реферати з своїх власних наукових праць: перший з ділянки експериментальної фізики, другий з теоретичної фізики. Зїзд відкриють у вівторок, 29. ц. м. в 10. год. в залі львівського університету. Про зїзд подамо своєчасно точні відомости.

Конкурс.

Муз. Т-во ім. Лисенка у Львові розписує конкурс на посаду учителя гри на скрипці при В. Муз. Інституті у Львові з речинцем до 15. жовтня 1936. 2735

— **Електричні ліцеї.** В часі творення всяких можливих фахових шкіл у Польщі виринув проект ще й електричного ліцею. Міністерство освіти поручило комісії фахової освіти виладити програму навчання в такім ліцеї і недавно у варшавській промислово-торговельній палаті відбулася нарада, на якій, устійнено напрямні для авторів програм. М. і. розмежено докладно чинности, які може виконувати абсольвент електричного ліцею, званий „технік електрик", від чинностей, які може виконувати тільки інжинір електрик. Перед вступленням до ліцею учень мав би відбути піврічну або й річну фахову практику.

— **Фільма на службі школи.** Міністерство освіти вводить цього року фільму як наукову поміч у середніх школах. Задля цього міністерство закупило 50 проекційних вузькотасьмових апаратів, що обслугуватимуть 95 наукових заведень і створять при співучасти фільмового інституту ПАТ шкільну фільмотеку, зложену із 40 фільм, пристосованих до науки історії, географії, фізики, чужих мов, гігієни, тілесних вправ і практичних занять у чотирьох клясах гімназії нового устрою. Рік 1936-7 міністерство вважатиме роком проби і досвідів в цій новій ділянці.

— **Зміна учительської прагматики.** Міністерство освіти виладжує проект новелі до осязаємої прагматики, якою наділив учительство б. міністр Януш Єнджеєвич. Зміни будуть торкатися перш усього тайних кваліфікацій, що нависли над учительством маревом вічної непевности долі, узалежнюючи їх від індивідуального а скритого перед ними погляду безпосередніх начальників. Тепер міркують над тим, чи не подавати до відома учителя опінії шкільної влади в тих випадках, коли оцінка випадає відємно. У відношенні до тимчасових учителів буде введений припис, який уможливить в деяких випадках задержати вчителя у службі на дальший пробний хоча перша оцінка його праці випала некорисно.

— **Хто виграв на лотерії.** В вчорашнім тягненні Держ. Кляс. Лотерії впали м. і. такі більші виграні: 20.000 зол. на ч. 19512 134073 154269. 10.000 зол. на ч. 109914 141029 142927 147088. 5.000 зол. на ч. 5711 33121 39166. 2.000 зол. на ч. 39988 46269 62702 81803 81466 83583 94012 95568 101977 118778 148887 149097 178744 178453 180316. 1.000 зол. на ч. 7632 17734 33727 65334 66442 56579 73370 77500 79157 79188 85109 90318 90408 94617 118610 123269 124959 127204 145528 160464 172208 184569 185041 191216 192055 194256 194561.

— **Будують людові доми.** Заходом польських „кресових" діячів у рудецькому повіті в селах Хлопчичі, Долобів, Новосілки Гостинні і Загіря повстали комітети будови польських людових домів. Як повідомляє ПАТ, комітети взялися енергійно до діла, звозять будівельні матеріяли, а в Загірі будова вже кінчиться. Одночасно в Підзамочку пов. Бучач будують людовий дім, що буде один з найбільших у воєвідстві.

— **„Спортова поведінка" чи ревеляції Валясевичівної.** Відома польська змагунка Валясевичівна сказала у своїм інтервю для „Курієра Червоного", що американську олімпійську змагунку Стефенс уважає за мужчину. Пригадуємо, що Валясевичівна, яку донедавна вважали найшвидшою жінкою світа, програла на Олімпіяді всі біги до Стефенс.

— **Старостинська кара.** Староство в Бучачі засудило о. Франца Крушельницького, гр.-кат. священика в Луці, на гривну 200 зол. з заміною на 15 днів арешту за те, що відказався відправити 11. листопада м. р. богослуження за польську державу, мовлячи, що має замовлене на цей день поминальне богослуження. Крім того укарало гривною 100 зол. з заміною на 5 днів арешту за те, що роздавав святі образки, які мали на відворотній стороні строфу пісні „Боже, вислухай благання", хоча ця пісня заборонена львівським карним судом. Кару арешту в сумі 20 днів — як повідомляє тріюмфально польська преса — виконала недавно на засудженому гр.-кат. консисторія в Станиславові.

— **Не все вільно сказати те, що думається.** Перед городським судом у Львові станув відомий співак Лядіс Кепура, брат „короля тенорів" Яна, за образу армії та держави. Минулої суботи пізним вечором він приїхав з Гамбурга, де співає в опері, на один день до Львова, щоби співати у „Фавсті". На головному дворці не було ніодної автодорожки, що відвезла би його до міста, бо саме тоді відбувалася над містом нічна летунська виправа у звязку з військовими маневрами. Поденервований співак сказав: „Ті лобузи не мають нічого кращого до роботи, тільки маневри, замісьць постаратися за таксівки". Ті слова почув поліцай, який вилегітимував Кепуру і спровадив на комісаріят, де списали з ним протокол. Прокуратура потягнула його до відповідальности за образу армії й держави. Томущо співак мусів вертатись до Німеччини, судову розправу приспішено. Обвинувачений боронився тим, що не хотів образити Польщі. Задля переслухання свідків розправу відложено до 31. жовтня ц. р.

— **Деревна панама в Брошневі.** На карпатському Підгірю виринає одна афера за другою. Недавно арештовано кількох урядовців дирекції лісів з відтинку Старява, а згодом виринула нова афера у Брошневі пов. Долина та в сусідніх державнім тартаку. Управитель тартаку у Брошневі, інж. Віц відобрав собі життя, а дальші доходження виказали, що у справу є вмішаних кількох урядовців, які допускалися зловживань, та що інж. Віц став жертвою власної легкодушности. З доручення слідчого судді із Стрия арештовано урядовців: Яна Богосевича, Яна Прошека й Едварда Тіка, яких відставлено до суду у Стрию.

— **Влом до громадської каси.** В Росільній пов. Надвірна вломилися до канцелярії громадської каси злодії й вкрали 200 зол. Касу обезпечено перед тижнем, тому громада не буде мати шкоди.

✝ Посмертні згадки.

Дмитро Бойко, віцепрокуратор окр. суду в Бережанах, помер по довгій і тяжкій недузі, принявши Найсв. Тайни, в 48 р. життя дня 16. IX. 1936. Похорони в пятницю 18. ц. м. в год. 9. рано. В. Й. П.!

Спорт.

УКРАЇНА — ЛЕХІЯ.

Колиб хто хотів написати хроніку змагань між цими двома дружинами, мусів би заглянути в архіви геть зперед чвертьстоліття. Та довго шукав би дати, в котрій українська одинацятка вийшла зі змагань з Лехією переможцем, бо щойно в 1934 р. вперше перемогла Україна Лехію двічі за мистецтво: 4:3 і 2:1. Не довго, на жаль, тревала ця супремація України, бо вже в черговім 1935 р. знову перемогла Лехія двічі 6:1 і 2:1.

І ось у неділю 20. вересня українське громадянство буде мати змогу оглядати змагання за мистецтво між цими двома старими суперниками. Оба клюби привязують до цих змагань „престижову" вагу і виступлять у найсильніших складах. У рядах України заграють ті самі змагуни, які можуть похвалитися рекордовими перемогами над Чуваєм та Соколом. Рівночасно буде це прощальний виступ знаменитого воротаря України Гуцула, який задумує присвятитися духовному званню.

Змагання відбудуться на грищі Погоні в год. 3.30. Попередять змагання Україна II — Лехія II.

СХОДИНИ СЕКЦІЇ НАКОЛЕСНИКІВ С. Т. УКРАЇНА відбудуться в пятницю 18. вересня в год. 7, вечором у домівці „України", Вірменська 25, партер. Охочих записатися в члени секції просять прибути на сходини.

ЗМАГАННЯ НАКОЛЕСНИКІВ С. Т. УКРАЇНА.

Внутрішньо-клюбові змагання наколесників на просторі 30 км. відбудуться в понеділок 21. вечором. Старт в год. 9.30 біля площі Сокола-Батька.

ГРОШЕВІ ОБОРОТИ НА ЗМАГАННЯХ АВСТРІЯ-СПАРТА.

Участь платних глядачів на змаганнях за чашу середущої Европи обчислено на 57.000 осіб, одначе можна сміло сказати, що їх було більше, як 60 тисяч. Касовий оборот дав 700 тисяч чеських корон. З цієї суми Спарті не залишиться більше, як третина, приблизно 250 тисяч. Видатки й податки осягнули приблизну суму 250 тисяч корон. Уділ Австрії (15 проц.) перевищив уділ Спарти зі змагань у Відні на повних 37 тисяч чеських корон. До того слід ще додати оплати для Союзу коп. мяча, комітету розгривок, оплати за грище, головного судаю, бічних суддів, рекляму і т. д.

СПАРТАКІЯДА КОЛГОСПІВ У ДНІПРОПЕТРОВСЬКУ.

У Дніпропетровську зачинається 24. ц. м. перша всесоюзна Спартакіяда колгоспів. Цього дня відбудеться теж дефіляда дніпропетровських „фізкультурників".

СПРАВЛЕННЯ ПОХИБКИ.

У вчорашнім звідомленні зі сокільських окружних змагань у відбиванці зайшла помилка, а саме без гри входить до фіналу не дружина Сокола-Батька, тільки жіноча дружина з Хоросна Старого. В групі Львів-місто беруть участь дружини Сокола-Батька, Сокола III, Сокола IV і Сокола V у Львові. До фіналу входять дружини Сокола IV і Сокола Батька.

Театри.

Український Молодий Театр „Заграва“ під арт. проводом В. Блавацького

Коломия:
Премієра „КАМО ҐРЯДЕШИ?“ (Quo vadis ?)
19. IX. І-а частина.
20. IX. II-а частина — вперше.
21. IX. І-а частина.
22. IX. II-а частина — вдруге.
23. IX. Рожевий шлях.
З Коломиї театр іде з тою самою виставою до Делятина, Надвірної і Станиславова.

Український Нар. Театр. ім. І. Тобілевича.
Копичинці:
18. IX. Інваліди.
Хоростків:
19. IX. Циганський барон.
20. IX. Дівча з Маслосоюзу.
21. IX. Муж двох жінок.
22. IX. Лев в Абісинії.
З Хоросткова іде театр до Грималова.

Український Національний Хор під мист. проводом Дм. Котка.
18. IX. Ярослав (саля кіно Паляс).
19. IX. Лежайськ.
21. IX. Переворськ.
22. IX. Ланцут.
23. IX. Ряшів.
24. IX. Тарнів.
З одним концертом хор виступить у Кракові.

Великий Театр:

Пятниця, 18. IX. год. 8. веч. „Всякі права застережені“.
Субота, 19. IX. год. 8. веч. Ювилейна Академія.
Неділя, 20. IX. год. 3.30 попол. Ціни найнижчі „Трафіка пані генералової“; год. 8. веч. Премієра. Отворення сезону 1936/37. „Коріолян“.
Понеділок, 21. IX. год. 8. веч. „Всякі права застережені“.

Театр Ріжнородностей
Нечинний.

Кіна.

АПОЛЬО: „Не забудь про мене“ з Вен. Джіґлі.
АТЛЯНТИК: „Химери маркізи Помпадур“ із Слезаком і Чеховою.
ВАНДА: „Бригада сміливих“, „Правда про кохання“.
ҐРАЖИНА: „Тайна панни Брінкс“.
КАСІНО: „Розе-Мері“ з Жан. Мекдональд.
КОПЕРНИК: „Нинішні часи“ з Чарлі Чаплином.
МАРУСЕНЬКА: „Малий бунтар“ з Шерлі Темпль.
МЕТРО: „Кабінет воскових фігур“ (кольороване) і додатки.
МІРАЖ: „Марі“ (з Анною Белля), „Ця або ніяка“ з Джітою Альпар.
МУЗА: „Будеш все моєю“ з Ґрейс Мур.
ПАКС: „Рапсодія Балтику“.
ПАЛЯС: „Спокуса“ із Марленою Дітріх і Ґейрі Купером.
ПАН: 1) „Шанґай“, 2) „Коби я мав мільон..“
РАЙ: „Чорна перла“.
СВІТ: „Їх Ексцеленція бабуся“.
СТИЛЕВЕ: „Чорні очі“ й ревія.
ТОН: „Диктатор“.
УТІХА: „Тайна чорної кімнати“, ревія „Шлюби пантофлярів“.
ХИМЕРА: „Панове в циліндрах“.

ФОТОПЛЯСТІКОН.
(пл. Марійська 5.)
„Ню Йорк“.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Пятниця, 18. вересня 1936.

Відень (506,8) 12.00, 13.10 Концерт, 17.30 Форт. ресітал, 20.20 „Альзіра“ оп. Вердія, 22.10 Розр. музика, **Братислава** (298,8) 19.10 Словацькі нар. пісні. **Брно,** (325,4) 19.30 „Далібор“ оп. Сметани, **Кошиці** (259,1) 17.40 „Графиня Маріца“ оп. Кальмана (Фраґм.) **Праґа** (470,2) 12.35 Сальон. квартет, 15.35 Хор, 19.15 Нар пісні, 21.00 Хори з чеських опер. **Париж** (1648) 11.00 Легка музика, 20.00 Спів і форт., 20.45 „Фридерика“ оп. Легара, **Білгород** (437,3) 13.15 Сп. ресітал, 18.00 Нар. музика, **Берлін** (356,7) 8.20 Музика, 17.00 Скрипка, 19.20 Форт. ресітал, **Кеніґсвустерґгавзен** (1571) 14.00, 16.00 Музика, 15.15 Діти співають, 18.30 Форт. твори Ґріґа, 21.00 Вечір присв. творчості Жезнічека, **Мінхен** (405,4) 16.50 Невідомі твори Е. Т. А. Гофмана, **Будапешт** (549,5 13.30 Концерт орх., 17.30 Сальон музика, 19.35 Сольо на цимбалах, 22.25 Циг. музика, **Мілано** (368,6) 11.80 Тріо, 17.15 Танк. музика, 20.40 Камер. концерт, **Рим** (420,8) 13.15 Легка музика, 19.20 Розр. музика, 20.40 „Ля Помпадур“ оп. Льомбарда.

Субота, 19. вересня 1936.

Відень (506,8) 12.00 Розр. концерт, 15.35 Хор, 20,20 Веселі муз. оповідання, 22.10 Любі мельодії, розр. концерт, **Братислава** (298,8) 21.10 „Чоловік під дверима“ оп. Офенбаха, **Праґа** (470,2) 15.00 Концерт, 18.00 „Ґабі“ оп. Ґріна, **Париж** (1648) 11.00 Концерт, 16.00 Танк. музика, 20,15 Опера. **Білгород** (437,3) 17.20 Нар. пісні, 18.30 Скрипка, 22.20 Легка й танк музика, **Берлін** (356,7) 8.30 Веселі мельодії, 14.15 Славянські пісні, 18,15 Кабарет, 19.00 Пісні й танки, 20.10 Оперетковий вечір, **Кеніґсвустерґгавзен** (1571) 14.00 Музика, 18.00 Румунські пісні й танки, **Мінхен** (405,4) 11.00 Музика для села, 13.15 Популярна музика, 20.10 Вес. авдиція, **Будапешт** (549,1) 12.05 Спів, 13.00 Концерт симф. орх., 17.00 Форт. ресітал, 21.30 Сальон. музика, **Мілано** (368,6) 11.30 Популярна музика, 20.45 „Іль діяволо нель кампанеле“ муз. ґротеска Люальдія, „Уна партіта“ муз. драма Зандоная, **Рим** (420,8) 13,10 Орх. концерт, 21.15 Орг. музика.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Пятниця, 18. вересня 1936.

6.30 Ранішня авдиція, 6.33 Руханка, 6.50 Музика з гр. пл., 7.20 Ранішній денник, 7.30 Програма на завтра, 7.35 Трохи інформ., 7.40 Музика з гр. пл. 8.00 Авд. для шкіл, 11.30 Для шкіл: „Перед століттями“ для ст. дітей, 11.57 Сигнал часу, 12.05 Туристичний інформатор, 12.08 Життя товариств, 12.13 Ранішній денник, 12.23 Хвилина Республіки, гр пл., 13.10 Домашне господарство, 14.30 Сучасна оперетка, гр. пл., 15.30 Господарські вістки, 15.45 Гутірка з хорими, 16.00 Концерт камер. орх., 16.45 Народне мистецтво на Поліссі. 17.00 Розривковий концерт, орх., хор, рецитації, 18.00 Огляд видань, 18.10 Спортовий порадник, 18.30 Музика з гр. пл., 18.25 Програмова скринька, 18.35 Програма на завтра, 18.40 Рекламовий концерт і гр. пл., 18.55 Гутірка, 19.00 Бюро студій розмовляє зі слухачами, 19.10 Пісні у вик. Едв. Генерт, 19.30 Концерт мандоліністів, легка мадярська музика, 20.00 Форт. ресітал, 20.30 „Линюх“ новеля Арк. Фідлера, 20.45 Вечірній денник, 20.55 Актуальна гутірка, 21.00 Концерт симф. орх., 22.00, 22.10 Спортові вістки, 22.15 Альбом старих видівок, легка муз. авд., 22.50 На добраніч, гр. пл., 23.00 Закінчення авдиції.

Субота, 19. вересня 1936.

6.30 Ранішня авдиція, 6.33 Руханка, 6.50 Музика з гр. пл., 7.20 Ранішній денник, 7.30 Програма на днині, 7.35 Трохи інформацій, 7.40 Музика з гр. пл., 8.00 Авдиція для шкіл, 11.30 Для шкіл: Співаймо пісоньки, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Огляд жіночих видань, 12.13 Полудневий денник, 12.23 Концерт орх., 13.10 Домашне господарство, 14.30 Концерт бажань, 15.30 Господарські вістки, 15.45 Романтизм над Світезю, для ст. дітей, 16.00 Трансм. з посвячення висильної радіостанції у Львові, 16.45 У Гельсінках, 17.00 Новини з гр. пл., 17.50 Блендівська пустиня, 18.00 Сільва рерум, **18.05 Юрій Сінгалевич відіграє на бандурі українські нар. пісні,** 18.25 Культурна діяльність львівських архиєпископів у минулому, 18.35 Програма на завтра, 18,40 Рекламовий концерт, 18.50 Актуальна гутірка, 19.00 Концерт нар. капелі і діяльог, 20.15 „Желязова Воля — скарбниця памяток по Шопені“, 20.45 Вечірній денник, 20.55 Актуальна гутірка, 21.00 Пів год. форт. музики Дебюсія, 21.30 „Продам камінь“ гумореска в 5 діяльогах, 22,00, 22.10 Спортові вістки, 22.15 Концерт камер. орх.; у перерві в год. 22.55 Останні вістки, 23.00 До танку, гр. пл.

Радіокутик.

РАДІЄВИЙ ГУМОР.

При голоснику.

— Чому пудруєшся? Чи куди їдеш?
— Ні, але зараз буде співати Фоґ

Подружна розмова.

— Яб хотів, щоб ти була така, як мікрофон.
— Така вражлива?...
— Ні, щоб тільки не перервала мені, коли я говорю.

Із спортової трансмісії.

Справоздавець: — „Як панство бачите, змагунів вже не видно“

БІРЖА.

Варшава (ПАТ)

ГРОШІ.

Купно — продажа: Бельґи бельґ. 89.83—89.40, Доляри американські 5.32 — 5.29, Доляри канад. 5.31 — 5.28, Фльорени голянд. 361.32 — 359.60, Франки фр. 35.04 — 34.88, Франки шв. 173.44—172.60 Фунти англ. 26.97 — 26.81, Ґульдени данціґські 100.20 — 99.80, Корони чеські 20.10—19.70, Корони данські 120.39, 119.55, Корони норв. 135.43—134.45, Кор. шв. 139.03—138.05, Ліри італ. 36.50—34.50 Марки фінл. 11.88—11.60, Марки нім. 138 — 133, Шил. австр. 99 — 98. Марки нім. срібні 149—144.

Акції.

Банк Польський 102, Цукор 27, Ліпопп 13.25, Стараховичі 35.

Папери.

3 інвест. 2. ем. 63.00, серії 78, 5 конв. 51—50.50, 6 дол. 66—66.50, 4 прем. дол. 46.50, 7 стаб. 57—58.

Збіже.

Ціни льоко Львів	від до
Кукурудза краєва	12.50—13.00
Ріпак зим.	38.50—39.50
Мука пш. ґат. I. витяг	36.50—37.00
Мука пш. ґат. I А	36.00—36.50
Мука пш. ґат. I Б	35.00—35.50
Мука пш. ґат. I Ц	33.50—34.00
Мука пш. ґат. I Д	31.50—32.00
Мука пш. ґат. II А	31.00—31.50
Мука пш. ґат. II Б	30.50—31.00
Мука пш. ґат. II. Ц	30.25—30.75
Мука пш. ґат. II Д	28.00—28.50
Мука пш. ґат. II Е	26.50—27.00
Мука пш. ґат. II Ф	25.00—25.50
Мука пш. ґат. II Ґ	22.50—23.00
Мука пш. ґат. III А	18.00—18.50
Мука пш. ґат. III Б	17.00—17.50
Мука пш. паст.	15.50—16.00
Мука жит. вит. 0— 30прц.	25.00—25.50
Мука жит. 0—50 прц.	24.00—24.50
Мука жит. ґат. I 0—65 прц.	21.50—22.00
Мука жит. ґат. II 50—65 прц.	16.50—17.00
Мука жит. раз. до 0—95 прц.	17.50—18.00
Мука житня посл. понад 65%	13.50—14.00

Інші курси без зміни.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“.

„Маслосоюз“ повідомляє, що від дня 17. вересня ц. р. кооперативам платив за льоко Львів:

1 кг. масла десерового бльок.
і без опакування . . . . . . 2.05 зол.
кг. масла десер. бочкового включно з боч. опакуванням 2.10 „
1 кг. масла експорт. включно з експортовим опакуванням 2.10 „
1 л. молока . . . . 0.12 „
1 к. яєць . . . . 2.75 „

Тенденція на масло, молоко слаба. на яйця звишкова.

Маслосоюз повідомляє, що в дні 17. IX. ц. р. платив своїм доставцям за 1 кг. живої птиці, льоко подвіря птахомясарні „М. С.“ у Львові, (пл. Більчевського ч. 3) такі ціни:
Курята 1. кл. щойно від 0.80 кг. вгору 0.85 „
Кури без остріг 1. кл. щойно від 1.70 кг. вгору 1.05 „
Качки молоді, товщеві 1. кл. щойно від 1.60 кг. вгору 0.85 „
Ціни денні.
Приймає птицю тільки першої кляси. Гірших сортів рішуче не приймає.

ОПОВІСТКИ.

На викуп „Українського Городу“ зложив о. Семен Черниш, Жупане, 2 зол.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок 10.